

Skattedirektoratet

Saksbehandler
Knut Os

Deres dato
5 november 2003

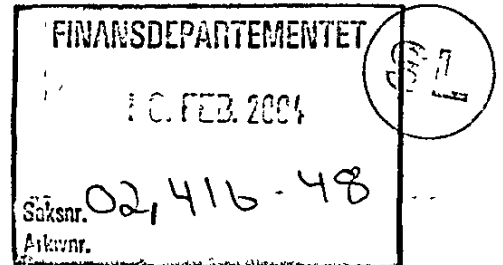
Vår dato
6 februar 2004

Telefon

Deres referanse
02/416 SL th/KR

Vår referanse
03/5702/pe-sff/kos 008

Finansdepartementet
Skattelovavdelingen
Pb 8008 Dep
0030 OSLO

Høringsnotat – Utlevering av opplysninger fra folkeregisteret

Vi viser til Finansdepartementets brev av 5. november 2003 vedlagt ovennevnte høringsnotat

Vi har følgende kommentarer til notatet og de modeller som er omtalt.

Det har vært et utgangspunkt i norsk folkeregisterlovgivning at folkeregisteret først og fremst skal tjene offentlige formål. Opplysninger om noens fulle navn, fødested, fødselsdato og personnummer, adresse og eventuelle dødsdato er imidlertid ikke undergitt taushetsplikt, og kan utleveres til private når opplysningene er nødvendige for å ivareta lovmessige rettigheter eller plikter. Selv om dette vilkåret er oppfylt, har folkeregistermyndigheten adgang til å avslå en begjæring om slik utlevering. I denne vurderingen legges det særlig vekt på folkeregisterets formål og at registerets behov for korrekte opplysninger avhenger av at befolkningen har tillit til måten de registrerte opplysninger blir behandlet på. En følge av dette er at det har vært ført en restriktiv praksis når det gjelder utleveringsbegjæringer om opplysninger til rent kommersielle formål.

Skattedirektoratet slutter seg imidlertid til synspunktet om at samfunnsutviklingen gjør det naturlig å foreta en ny vurdering av disse spørsmål. Vi vil særlig vise til utviklingen på personvernområdet, samt nærings- og organisasjonslivets økende behov for tilgjengelig, rask og korrekt informasjon.

Fra et håndhevingssynspunkt er vi av den oppfatning at dagens regelverk fungerer tilfredsstillende for alle andre typer utleveringsbegjæringer enn ajourføring av privates registre. Slike begjæringer krever ofte svært konkrete vurderinger med mye innslag av skjønn. Så vel ut fra ressursmessige hensyn som ut fra hensynet til likebehandling, er det derfor ønskelig med en forenkling som gjør at det lett kan fastslås om lovens vilkår er oppfylt, jf også vårt brev av 10. desember 2002 til Finansdepartementet.

Nærmere om de ulike modellene

Modell 1 innebærer at det gis en generell adgang for alle – offentlige og private - til å få utlevert opplysninger fra folkeregisteret om noens fulle navn, fødested, fødselsdato, adresse og

Postadresse
Postboks 6300, Etterstad
0603 Oslo
skattedirektoratet@skatteetaten.no

Kontoradresse
Fredrik Selmers vei 4
Org. nr. 974761076

Sentralbord
22 07 70 00
Telefaks
22 07 71 08

eventuelle dødsdato. Vi forutsetter her at personene det spørres etter er identifisert.

Personnummerdelen utleveres imidlertid ikke til andre enn politi og helsemyndigheter. Opplysninger utover de ovennevnte utleveres kun til offentlige myndigheter etter en konkret vurdering av hvilke opplysninger de trenger for sin myndighetsutøvelse.

Vi vil kommentere denne modellen nærmere nedenfor under modell 3.

Modell 2 beskriver en ordning der kun offentligrettslige formål ivaretas, og det ikke utleveres folkeregisteropplysninger til private. Ut fra en administrativ betraktning vil dette innebære færre saker enn i dag, men med en mer ressurskrevende saksbehandling. Dette blant annet pga vanskelige sondringer mellom offentlig og annen type virksomhet, og i forhold til virksomheter som driver både offentlig og privat virksomhet.

Som departementet påpeker, vil en negativ konsekvens ved denne modellen være at en rekke private aktører med aktverdig behov for ajourhold mv ikke får de opplysninger de har behov for. Som eksempel kan nevnes private oppgavegivere som finansinstitusjoner mv. som er oppgavepliktige overfor skatteetaten eller andre myndigheter. En begrensning som den modell 2 innebærer, ville for skatteetatens vedkommende kunne føre til en vesentlig forringelse av kvaliteten på grunnlagsdata og andre viktige opplysninger, med de uheldige konsekvenser dette ville gi for ligningsarbeidet.

Vi er derfor enig med departementet at modell 2 er en uheldig løsning og vil sterkt fraråde en omlegging til denne.

Når det gjelder modell 3 innebærer forslaget, slik vi forstår det, i likhet med modell 1 at det gis en generell adgang til utlevering av folkeregisteropplysninger både til offentlige og private etterspørrere. Det er imidlertid ikke aktuelt å utlevere flere former for opplysninger til private enn det som gjøres i dag, dvs at bl a opplysning om sivilstand og barn fremdeles vil være taushetsbelagte. De opplysninger som det er aktuelt å utlevere vil således være fullt navn, fødested, fødselsdato (evt personnummer), adresse og eventuelt dødsdato.

Det stilles imidlertid spørsmål ved hvorvidt og eventuelt i hvilken utstrekning det skal være adgang til å få utlevert personnummer. Departementet har foreløpig vurdert det slik at det bør være en snever adgang til å få utlevert opplysninger om personnummer, og da forbeholdt enkelte offentlige organer.

Skattedirektoratet er i likhet med Finansdepartementet kommet til at adgangen til å innhente opplysninger fra folkeregisteret bør utvides i forhold til dagens løsning, slik modell 1 og 3 beskriver. De mest grunnleggende opplysningene i folkeregisteret vil dermed bli tilgjengelige for enhver som ønsker eller har behov for disse. For brukersiden vil en slik ordning være enkel og forutberegnlig for alle som har behov for de aktuelle opplysningene.

I et forvaltningsmessig perspektiv vil regelverket bli enklere å håndtere enn dagens, tross økende antall henvendelser

En annen fordel med et slikt åpent system, er at det blir tydeliggjort hvilke opplysninger som er offentlig tilgjengelig fra folkeregisteret. Gjeldende regelverk, og andre modeller som vurderes, vil lett kunne omgås av den som har et spesielt ønske om å få utlevert opplysninger, slik at realiteten for disse ikke er så langt fra en åpen løsning.

Som departementet har påpekt, kan forholdet til personvernet tale mot en slik liberalisering. En mer åpen modell vil gjøre det enklere for folk som ønsker å "kikke". Videre kan det ikke utelukkes en viss fare for at en slik løsning vil kunne føre til at folk unnlater å sende pliktig informasjon til folkeregisteret av frykt for å bli "utlevert". Når man som borger er pålagt en meldeplikt, vil det for mange fremstå som en naturlig konsekvens at adressen man oppgir, ikke frutt utleveres. En konsekvens kan derfor være at antall søknader om adressesperring vil øke. På den annen side er de aktuelle opplysninger av en slik art at de ikke egner seg til å avsløre svært personlige/intime forhold. Skattedirektoratet finner derfor ikke at dette hensyn kan tillegges avgjørende betydning.

Skattedirektoratet forutsetter at det også under en slik åpen modell fortsatt skal kreves at personen(e) som etterspørres er identifiserbar(e), i likhet med situasjonen i Danmark.

Vi vil ellers gå inn for at det ikke skilles mellom enkeltforespørslér og masseopplysninger.

Forslaget vil måtte innebære at det blir adgang til å legge inn reservasjon mot reklame i DSF. Vi viser her til personopplysningsloven § 26. Vi har ikke foretatt noen kostnadsestimering mht å legge inn reklamereservasjon, men det vil åpenbart kreves ressurser til programendringer, ajourhold av opplysninger og administrasjon av reservasjonsordningen.

Ellers vil det påløpe utgifter i forbindelse med mottak og registrering av meldinger. Utgiftene vil her avhenge av antallet. Det er vanlig å kalkulere med 5 minutter pr melding slik at 20.000 årlige meldinger vil kreve ett årsverk.

Når det gjelder fødselsnummerets rettslige stilling, vil det etter vår oppfatning være en klar fordel at det fortsatt utleveres fødselsnummer på linje med adresse, både til private og offentlige myndigheter. Det vil være et tilbakeskritt og skape problemer både praktisk og økonomisk dersom kun enkelte offentlige organ skal ha tilgang til fødselsnummer, jf også de argumenter departementet selv har vist til når det gjelder fordelene ved et mer åpent register. En omlegging til større skjerming av fødselsnummer antas å måtte føre til kostnadskrevede omlegginger av eksisterende systemløsninger på mange områder i samfunnet, både i offentlig og privat sektor. Vi vil som eksempel vise til at oppgaver som kreves gitt i medhold av ligningsloven og dens forskrifter, normalt skal inneholde fødselsnummer for den innberetningen gjelder.

Ut fra et rettsikkerhetshensyn, antar vi videre at den enkelte generelt vil være tjent med å bli mest mulig korrekt identifisert, og at faren for sammenblanding av personer er økende jo færre identifikasjonskriterier som er tilgjengelige

Imidlertid vil en liberalisering også kunne ha enkelte uheldige konsekvenser. Tilgang til fødselsnummer *kan* medføre fare for misbruk. Det er et faktum at oppgir man navn og fødselsnummer, oppfattes dette hos flere som en identitetskøde, dvs at man aksepterer at personen da har legitimert seg tilstrekkelig. Videre vil fødselsnummer kombinert med pinkode mange steder – blant annet i skatteetaten - fungere som en nøkkel til å få ut og/eller endre opplysninger. Spørsmålet er om dette er et tilstrekkelig moment mot å gjøre fødselsnummeret til en åpen opplysning.

Når det gjelder trusselutsatte personer, anser vi at hensynet til disse er ivaretatt ved at disses adresser ikke legges ut til distributørene. Videre er det foreslått at oppslag på fødselsnummer ikke er mulig når navn er endret i forbindelse med gradering av adresse strengt fortrolig (kode 6)

Vi har for øvrig ikke kunnet påvise eksempler på at fødselsnummer har vært grunnlag eller forutsetning for misbruk av personopplysninger, selv om det pr i dag f eks er tilstrekkelig å oppgi som årsak for å få tilgang til en navngitt persons fødselsnummer, at man trenger det for søk i Brønnøysundregistrene

Skattedirektoratets konklusjon er således at det er sterkt ønskelig at fødselsnummeret fortsatt er en åpen opplysning. Det er et betydelig antall brukere som benytter fødselsnummer i dag. Vi antar derfor at en innstramming her vil medføre store praktiske og økonomiske konsekvenser for mange. Som nevnt ovenfor har vi heller ikke erfaring for at misbruksfaren er spesielt stor. Mot dette kan argumenteres at innhenting av fødselsnummeret slik det er i Danmark, er et forhold mellom den som trenger nummeret og kunden. Dette er i teorien et greit standpunkt, men i praksis lite håndterlig og dermed lite ønskelig

Også om man skulle komme til at fødselsnummeret skal undergis taushetsplikt, er vi av den oppfatning at i alle fall offentlige myndigheter og de private foretak/organisasjoner som til enhver tid er rapporteringspliktige til skattemyndighetene likevel må ha tilgang til fødselsnummer

Avslutningsvis vil vi nevne at hvis det skal innføres gebyr, bør all manuell utlevering av informasjon skje fra Særregisteret på Kongsvinger som i dag har et etablert faktureringsystem. Å legge fakturering til de 99 ligningskontorene vil være uøkonomisk og lite rasjonelt

Blir opplysningene utlevert on-line, vil omkostningene ved hvert oppslag i DSF bli fakturert fra distributør. Det kan her opplyses at distribusjon av DSF i nær fremtid vil bli lagt ut på konkurranse, der pristilbud på bl.a. on-lineoppslag vil være av avgjørende betydning. Det tas sikte på at det primært vil bli valgt ut en distributør.

Vennlig hilsen

Lars Nilsen

Avdelingsdirektør

Avdeling person

Anita Grini